

**Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы
Красновидово авыл жирлеген Советы КАРАРЫ**

2021 елның 17 декабре

№ 51

**Татарстан Республикасы Кама
Тамагы муниципаль районының
Красновидово авыл жирлеген шәһәр
төзелешен проектлауның жирле
нормативлары турында**

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, «Красновидово авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Красновидово авыл жирлеген Советы **КАРАР ЧЫГАРДЫ:**

1. Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Красновидово авыл жирлеген шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын кушымта нигезендә расларга.
2. Әлеге карарны аны Красновидово авыл жирлегенен, Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталының мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән игълан итәргә <http://kamskoye.tatarstan.ru> һәм Татарстан Республикасының хокукий мәгълүматның рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru>.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

**Совет рәисе урынбасары –
“Красновидово авыл жирлеген”
муниципаль берәмлеге башлыгы урынбасары**

А.А.Болтаков

Татарстан Республикасы Кама Тамагы
муниципаль районының Красновидово
авыл җирлеге Советының 2021елның
17 декабрдәге 51номерлы карарына кушымта

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КАМА ТАМАГЫ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ КРАСНОВИДОВО АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕНЕҢ ШӘҺӘР ТӨЗЕЛеше
ПРОЕКТЛАШТЫРУНЫҢ ЖИРЛЕ НОРМАТИВЛАРЫ**

Красновидово 2021

ЭЧТӨЛӨК

- 4.1. Мэдэният өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле аһамияттәге объектлары һәм буш вақытны уздыру оешмалары 9
- 4.2. Физик культура һәм массакуләм спорт өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле аһамияттәге объектлары 10
- 4.3. Сәламәтлек саклау өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле аһамияттәге объектлары. 10
- 4.4. Сәүдә һәм көнкүрөш хезмәте күрсәтү өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле аһамияттәге объектлары..... 11
- 4.5. Авыл жирлегенен мәгълүмат һәм элементә өлкөсөндәге жирле аһамияттәге объектлары. 12
- 4.6. Авыл жирлегенен идарә өлкөсөндәге жирле аһамияттәге объектлары.14
- 4.7. Ритуаль хезмәтләр өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле аһамияттәге объектлары. 14
- 4.8. Жәмәгәт тәртибен саклау өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле аһамияттәге объектлары..... 16
- 4.9. Авыл жирлегенен көнкүрөш һәм сәнәгәт калдыкларын утильләштерү һәм эшкәртү өлкөсөндәге жирле аһамияттәге объектлары, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр 16
- 4.10. Авыл жирлегенен муниципаль район чикләрендәге һәм авыл жирлекләренен торак пунктлары чикләреннен тыш транспорт хезмәте күрсәтү һәм жирле аһамияттәге автомобиль юллары өлкөсөндәге жирле аһамияттәге объектлары. 18
- 4.11. Территорияләрне төзөкләндерү һәм яшелләндерү өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле аһамияттәге объектлары 19
- 4.12. Халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәэмин итү өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле аһамияттәге объектлары. 19
- 4.12.1 . Авыл жирлегенен электр белән тәэмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкъдимнәр. 19
- 4.12.2 . Авыл жирлегенен жылылык белән тәэмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкъдимнәр. 22
- 4.12.3 . Авыл жирлегенен газ белән тәэмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяжын билгеләүгә тәкъдимнәр. 22
- 4.12.4 . Су белән тәэмин итү объектларында авыл жирлеге халкының норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкъдимнәр..... 24
- 4.12.5 . Су бүлөп бирелгән объектларда авыл жирлеге халкының норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкъдимнәр..... 24

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Красновидово авыл жирлеген шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативлары (алга таба - нормативлар) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының норматив-хокукый актлары нигезендә эшләнган.

Әлеге нормативлар белән жайга салынмаган мәсьәләләр Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган законнар һәм норматив-техник документлар белән «Техник жайга салу турында» 2002 елның 27 декабрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре нигезендә жайга салына.

Әлеге нормативлар, оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Красновидово авыл жирлеге территориясендә эшчәнлек алып баручы барлык шәһәр төзелеше эшчәнлегенә субъектлары өчен мәжбүри.

Шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын раслау, аларга үзгәрешләр кертү федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Красновидово авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Әлеге нормативлар авыл жирлеге халкының жирле әһәмияттәге объектлары белән тәэмин ителешенә мөмкин булган минималь дәрәжәсенә исәп күрсәткечләре жыелмасын; мондый объектларның авыл жирлеге халкы өчен мөмкин булган максималь дәрәжәдә территориаль файдалана алуының исәп-хисап күрсәткечләрен билгели.

Авыл жирлеге халкының минималь мөмкин булган тәэмин ителеш дәрәжәсенә исәп күрсәткечләре һәм мондый объектларның авыл жирлеге халкы өчен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәжәсенә исәп күрсәткечләре билгеләнә торган жирлекнең жирле әһәмияттәге объектларына түбәндәге өлкәләргә карый торган объектлар керә:

- халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, суүткәргеч;
- торак пунктлар чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юллары, жирлекнең жирле әһәмияттәге транспорт объектлары;
- социаль яклауга мохтаж гражданнарның хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше;
- мәдәният, массакуләм ял итү;
- мәгълүматлаштыру һәм элементә;
- физик культура һәм массакуләм спорт;
- көнкүреш калдыкларын жыю һәм алып китү, төзекләндерү һәм яшелләндерү;
- ритуаль хезмәтләр күрсәтү;
- социаль тәэмин итү һәм социаль яклау.

Нормативлар түбәндәге өлешләрне үз эченә ала:

- төп өлеш (авыл жирлеге халкының жирле әһәмияттәге объектларының тәэмин ителешенә минималь мөмкин булган дәрәжәсенә исәп-хисап

күрсәткечләре; мондый объектларның авыл җирлеге халкы өчен максималь рөхсәт ителә торган дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечләре);

– нормативларның төп өлешендәге исәп-хисап күрсәткечләрен нигезләү материаллары;

– нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап күрсәткечләрен куллану кагыйдәләре һәм өлкәсе;

– җирлекнең җирле әһәмияттәге объектларында авыл җирлеге халкының норматив ихтыяжын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр;

– авыл җирлегенә кыскача характеристика.

2. ИСЭПЛӘҮ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ҺӘМ ӨЛКӘСЕ

Красновидово авыл жирлегенең территориаль планлаштыру документларын, Кама Тамагы авыл жирлеге территорияләренә карата эшләнелә торган территорияне планлаштыру документларын эзерләү, килештерү, раслау һәм тормышка ашыру вакытында әлеге нормативлар белән билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре кулланыла.

Шәһәр төзелешен проектлау нормативлары дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарның үтәлешенә контроль һәм күзәтчелек органнары карарларын кабул итү өчен файдаланыла.

Жирлекнең жирле әһәмияттәге объектлары исемлеге, авыл жирлеге халкының минималь дәрәжәдә тәмин ителешенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм әлеге нормативларның төп өлешендә китерелгән авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәжәдә булу исәп-хисап күрсәткечләре үтәлү өчен мәжбүри.

Гамәлдәге норматив документларны, шул исәптән әлеге нормативларда сылтама бирелгәннәрне гамәлдән чыгарганда һәм (яисә) үзгәрткәндә, гамәлдән чыгарылган нормаларга таянырга кирәк.

3. КРАСНОВИДОВО АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Красновидово авыл жирлегенең кыскача характеристикасы, шулай ук халыкның саны, тыгызлыгы һәм социаль-демографик составы турында белешмэләр, жирлекнең башка характерлы үзенчәлекләре 1 нче таблицада китерелгән

1 нче таблица

Красновидово авыл жирлегенең кыскача характеристикасы

№ п\п	Күрсәткеч атамасы	Сыйфатлама
1	Авыл жирлеге территориясенен муниципаль район һәм Татарстан Республикасы структурасында урнашуы	Красновидово авыл жирлеге Кама Тамагы муниципаль районының төньяк-көнчыгыш өлешендә, Татарстан Республикасының көнбатыш өлешендә урнашкан.
2	Авыл жирлеге чикләрендә территориянең гомуми мәйданы, гектар	11 532,7
3	Авыл жирлеге составына керүче торак пунктлар исемлеге	Красновидово авылы (административ үзәк), Антоновка авылы, Буртас авылы
	Даими халык саны 01.01.2021 елга	
4	Барлыгы, кеше.	604
	шул исәптән:	
	балалар яше	99
	хезмәткә сәләтле яшьтәге	397
	хезмәткә сәләтле яшътән өлкәнрәк	108
5	2021 елның 1 гыйнварына халыкның тыгызлыгы кеше./кв. км	5,2
7	Торак фонды күләме 2021 елның 1 гыйнварына, мең кв. метр торак мәйданы	31,16
8	Халыкның торак белән тәэмин ителеш дәрәжәсе, кв. м/кеше.	51,6
	Кама Тамагы муниципаль районы территориясендә табигый-климат шартлары	
9	климатик район (төзелеш өчен климатик районлаштыру картасы нигезендә)	ПВ
	сейсмик куркынычлык дәрәжәсе (баллар)	6 – 7
	табигать-климат шартларының гомуми бәяләнүе	уңайлы

4. ТӨП ӨЛӨШ ЖИРЛЕ ӘҢӘМИЯТТАҒЕ ОБЪЕКТЛАР БЕЛӘН ТЭЭМИН ИТЕЛШЕНЕҢ МИНИМАЛЬ РӨХСӘТ ИТЕЛГӘН ДӘРӘЖӘСЕНЕҢ ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ, АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ХАЛКЫ ӨЧЕН МОНДЫЙ ОБЪЕКТЛАРНЫҢ ТЕРРИТОРИАЛЬ ЯКТАН МӨМКИН БУЛГАН МАКСИМАЛЬ ДӘРӘЖӘДӘ ҮТЕМЛЕ БУЛУЫ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ, ӘЛЕГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫҢ НОРМАТИВ ИХТЫЯЖЫ ҺӘМ АЛАРНЫ УРНАШТЫРУ БУЕНЧА РЕКОМЕНДАЦИЯЛӘР.

2 нче таблица

Социаль яклауга һәм ярдәмгә мохтаж гражданның торак хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше өлкәсендә авыл жирлегенең жирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе		Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәжәсе
		2021 ел	2030 ел	
1	Шәһәр һәм авыл торак пунктларында торак урыннары	23,1	30,5	Билгеләнми
Искәрмә: Расчетлы күрсәткечләр перспективага 2025, 2035 елларда ирешелгән торак урыннарның гомуми майданы белән тәэмин ителешенең факттагы минималь дәрәжәсен исәпкә алып төзәтелә.				

Торак төзелеше күләмнәренең һәм торак төзелеше типларының хисап күрсәткечләре гамәлдәге һәм фаразлана торган социаль-демографик вазгыятьне һәм халыкның керем дәрәжәсен исәпкә алып башкарылырга тиеш.

Торак төзелеше характеры нигезендә 3 нче таблицада китерелгән төзелеш типлары аерылып тора.

3 нче таблица

Торак төзелеше характеристикалары

№ т/б	Торак төзелеш тибы	Төзелеш характеристикасы
1	Азкатлы торак төзелеше	3 катка кадәр биеклектәге индивидуаль утар төзелеше; 3 катка кадәр биеклектәге блокланган торак йортлар төзү; 4 катка кадәр биеклектәге күпфатирлы торак йортлар белән төзелеш
2	Урта биеклектәге катлы торак төзелеше	5-8 катлы күпфатирлы торак йортлар төзү
3	Күпкатлы торак төзелеше	9 катлы һәм аннан югарырак биеклектәге күпфатирлы торак йортлар белән төзелеш

Торак төзелеше типларын бүлеп биерү, аларны оештыруга карата таләпләрне билгеләү жирдән файдалану һәм авыл жирлеген төзү кагыйдәләре белән гамәлгә ашырыла.

Торак пунктларда торак төзүнең норматив параметрлары 7 нче бүлекнең 42.13330.2016 СНиП 2.07.01-89 Актуализациялэнгән редакция таләпләре нигезендә билгеләнә. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

4.1. Мәдәният өлкәсендә авыл жирлегенен жирле әһәмияттәге объектлары һәм буш вакытны уздыру оешмалары

Мәдәният, массакуләм ял итү, ял итү объектларын һәм аларның параметрларын урнаштыруга таләпләр 42.13330.2016 СНиП 2.07.01-89* «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү" (Д кушымтасы).

Красновидово авыл жирлегендә халыкның мәдәният һәм ял итү объектлары белән тәэмин ителеш дәрәжәсенен, мондый объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль мөмкинлекләре дәрәжәсенен тәкъдим ителә торган күрсәткечләрен 4 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

4 нче таблица

Мәдәният өлкәсендә авыл жирлегенен жирле әһәмияттәге объектлары өчен һәм ял вакытын оештыру өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тәэмин ителешенен минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренен максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Халык саны булган авыл торак пунктлары өчен клуб учреждениеләре:		
	0,2 дән 1 мең кешегә кадәр.	1000 кешегә 500 - 300 урын.	Транспорт белән барып житү өчен 60 минут
	1 дән 2 мең кешегә кадәр	300 - 1000 кешегә 230 урын.	
	2 дән 5 мең кешегә кадәр	1000 кешегә 230 - 190 урын	
2	Авыл жирлекләре һәм аларның төркемнәре өчен хезмәт күрсәтү зонасында (бер минутлык мөмкинлектән чыгып) авыл массакуләм китапханәләре, халык саны:		
	1 меңнән 2 мең кешегә кадәр	6 - 7,5 мең берәмлек саклау; 1000 кешегә 5-6 укучы урыны.	Транспорт белән барып житү мөмкинлеге 30 минут
	2 дән 5 мең кешегә кадәр	5 - 6 мең берәмлек саклау; 1000 кешегә 4 - 5 укучы урыны.	
5тән 10 мең кешегә кадәр	4,5 - 5 мең берәмлек саклау; 1000 кешегә 3 - 4 уку урыны.		
3	Ял вакытын оештыру һәм һәмәскәр эшчәнлек өчен биналар	1000 кешегә 50-60 кв.м.	жәяүлеләр өчен 30 минут
<p>Искәрмә.</p> <p>1. Зур торак пунктлар өчен азрак исәп-хисап күрсәткечен кабул итәргә кирәк.</p> <p>2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карары нигезендә халыкны клуб учреждениеләре һәм китапханәләр хезмәтләре белән тәэмин итүнең социаль гарантияләре дәрәжәсе 2024 елга кадәр гамәлдәге тәэмин ителеш дәрәжәсендә кабул ителә.</p>			

4 нче таблицада күрсәтелмәгән мәдәният һәм ял итү объектлары өчен күрсәткечләренә проектлауга йөкләмә нигезендә кабул итәргә кирәк.

Мәдәният объектларының санын, составын һәм авыл торак пунктларында проектлана торган ял вакытын билгеләгәндә өстәмә рәвештә 30 минутлык транспорт белән барып житү зонасында урнашкан башка торак пунктлардан килүче халыкны

да исәпкә алырга кирәк.

Мәдәният объектлары һәм халыкның ялын оештыру өчен жир кишәрлекләренен күләме проектлауга бирелгән бирем нигезендә билгеләнә.

4.2. Физик культура һәм массакуләм спорт өлкәсендә авыл жирлегенен жирле әһәмияттәге объектлары.

Красновидово авыл жирлегенен физик культура һәм массакуләм спорт объектлары белән тәэмин ителеш дәрәжәсенен, мондый объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль яктан файдалану дәрәжәсенен тәкъдим ителә торган күрсәткечләрен 5 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

5 нче таблица

Физик культура һәм массакуләм спорт өлкәсендә авыл жирлегенен жирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тәэмин ителешенен минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренен максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Гомуми файдаланудагы физкультура-спорт заллары	1000 кешегә идән майданы 80 кв.м.	60 мин. транспорт белән барып житү
2	Спорт майданчыгы (уен спорт майданчыгын һәм (яисә) урам тренажерларын, турникларны үз эченә алган яссы спорт корылмасы)*	1 объект халык санына бәйсез рәвештә	60 мин. транспорт белән барып житү

Искәрмә:
*халкы 300 кешедән дә ким булган торак пунктлар өчен нормага салынмый.

Әлеге объектларны урнаштыру башка шундый ук объектларның якинлыгын исәпкә алып, транспорт элементларын оештыруны, урамнар, юллар һәм жәяүлеләр юллары челтәрләре белән үзара бәйләнештә булуны күздә тотарга кирәк.

Физик культура һәм массакуләм спорт объектларын мәгариф мәктәпләренен һәм башка уку йортларының, ял һәм мәдәният учреждениеләренен спорт объектлары белән территорияне кыскарту мөмкинлеге белән бергә алып бару рөхсәт ителә.

Физкультура-спорт корылмалары өчен жир участогының күләмен проектлауга бирем буенча кабул итәргә кирәк.

4.3. Сәламәтлек саклау өлкәсендә авыл жирлегенен жирле әһәмияттәге объектлары.

Красновидово авыл жирлегенен сәламәтлек саклау объектларында халыкның тәэмин ителеш дәрәжәсенен, мондый объектларның халык өчен территориаль мөмкинлекләре дәрәжәсенен тәкъдим ителә торган күрсәткечләрен 6 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

6 нче таблица

Сәламәтлек саклау өлкәсендә авыл жирлегенен жирле әһәмияттәге

объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тәмин ителешенә минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренә максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Аптекар	1 мең кешегә гомуми майдан 14 кв. метр	жәяүлеләр өчен 30 минут

Сәламәтлек саклау объектларын урнаштыруга һәм аларның параметрларына карата таләпләр СП 42.13330.2016 СНиП актуаль редакциясе 2.07.01-89*. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү (Д кушымтасы) һәм башка норматив документлар белән.

Аптека җир участогының күләмен 0,2 га итеп кабул итәргә кирәк, йә алар төзелгән булырга мөмкин.

4.4. Сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү өлкәсендә авыл җирлегенә җирле аһамияттәге объектлары.

Красновидово авыл җирлегенә халык белән тәмин ителеш дәрәжәсенә тәкъдим ителә торган күрсәткечләрен сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары, мондый объектларның халык өчен территориаль мөмкинлекләре дәрәжәсе буенча 7 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

7 нче таблица

Сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү өлкәсендә авыл җирлегенә җирле аһамияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тәмин ителешенә минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренә максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Кибетләр, шул исәптән:	1000 кешегә 300 кв.м сәүдә майданы.	2000 м
	азык-төлек товарлары	1000 кешегә 100 кв.м сәүдә майданы.	
	азык-төлек булмаган товарлар	1000 кешегә 200 кв.м сәүдә майданы.	
2	Көнкүрешкә хезмәт күрсәтү предприятиеләре	1000 кешегә 7 эш урыны.	2000 м
	халыкка турыдан-туры хезмәт күрсәтү өчен	1000 кешегә 4 эш урыны.	
	предприятиеләргә хезмәт күрсәтү өчен	1000 кешегә 3 эш урыны.	
3	Мунчалар*	1000 кешегә 7 урын.	билгеләнми
Искәрмә: *Төзекләндерелгән торак фонды белән тәмин ителгән җирлекләрдә 1 мең кешегә мунча һәм мунча-савыктыру комплексларының сыйдырышлылыгын исәпләү нормаларын өч урынга кадәр киметү рөхсәт ителә.			

Авыл торак пунктлары яисә аларның төркемнәре өчен сәүдә һәм халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү учреждениеләрен һәр җирлектә яшәүчеләрне жәяүлеләр

йөри алу мөмкинлеге чикләрендә беренче зарури хезмэт күрсәтүләр белән тээмин итү исәбенә 30 минуттан да артык булмаган вакыт урнаштырырга кирәк. Хезмэт күрсәтү дәрәжәсе югарырак булган объектлар белән тээмин итүне авыл җирлекләре төркеменә кабул итәргә кирәк.

Авыл җирлекләре өчен сәүдә предприятиеләренең җир кишәрлекләре күләмнәрен сәүдә мәйданының квадратына карап кабул итәргә кирәк:

- 250 кв.метрга кадәр - 100 кв.м. мәйданга 0,08 га кадәр;
- св. 250 - 650 кв.м. - 0,08 - 0,06 га 100 кв.м. мәйданга;
- св. 650 до 1500 кв.м. - 0,06 - 0,04 га 100 кв.м. мәйданга;
- св. 1500 до 3500 кв.м. - 0,04 - 0,02 га 100 кв.м. мәйданга;
- св. 3500 кв.м. - 100 кв.м. мәйдандагы сәүдә 0,02 га.

Предприятиеләрне инженер системалары һәм коммуникацияләр белән автоном тээмин иткән, шулай ук алар территориясендә ярдәмче биналар һәм корылмалар урнаштырган очракта, кишәрлек мәйданы 50 %ка кадәр артырга мөмкин.

Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре өчен җир кишәрлекләре күләмен аларның куәтенә (эш урыннары санына) бәйле рәвештә кабул итәргә кирәк:

- 10нан алып 50 колга.урынга - 10 эш урынына 0,1-0,2 га;
- б. 50 - 150 эш урынга - 0,05-0,08 га 10 эш урынга;
- . 150 эш ур. - 0,03-0,04 га 10 эш.

Мунча өчен җир кишәрлекләре күләме объектка 0,2-0,4 га кабул ителә.

4.5. Авыл җирлегенең мәгълүмат һәм элементә өлкәсендәге җирле әһәмияттәге объектлары.

Авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның мәгълүматлаштыру һәм элементә объектлары белән тээмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәжәсенә, территориаль яктан файдалану дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечләрен 8 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

8 нче таблица

Мәгълүмат һәм элементә объектлары өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тээмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренең максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Почта элементәсе бүлеге	1 элементә бүлеге 0,5-6 мең кешегә.	500 метр
2	АТС (1000 кешегә 600 номер исәбеннән)	10 - 40 мең номерга объект	Билгеләнми
3	Концентратор	1,0 - 5,0 мең номерга	Билгеләнми

		объект	
4	Кабельле телевидение техник үзәге	Торак районга 1 объект	Билгеләнми

Элемтә бүлегенәң жир участогы күләме торак пунктта яшәүчеләрнең санына карап исәпләнә:

500 дән 2000 кешега кадәр - объектка 0,3-0,35 га;

2000 елдан 6000 кешега кадәр - объектка 0,4-0,45 га.

Жир кишәрлекләренәң күләме:

- автомат телефон станциясе объектка 0,25 га кабул ителә;

- концентратор 40-100 кв.м;

- Кабельле телевидениенең техник үзәге - объектка 0,3-0,5 га.

Яңа төзелешне гамәлгә ашырганда телекоммуникация системаларын, эфир цифрлы телевидениесен күмәк кабул итү системаларын урнаштыру һәм йорт эчендәге эчке коммуникацияләр буенча бер үк вакытта хезмәт күрсәтү өчен кимендә өч элемент операторы тарафыннан кирәкле яшерен эчке коммуникацияләр буенча элемент чөлтәрләрен салу күздә тотыла.

Яңа территорияләренә төзегәндә, гражданнар оборонасы сигналлары һәм гадәттән тыш хәлләр сигналлары буенча халыкка хәбәр итү системасының локаль чөлтәрләрен урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Предприятиеләрне, элемент биналарын һәм корылмаларын, радиотапшыруларны һәм телевидениене, яңгын сүндерү һәм саклау сигнализациясен урнаштыру, инженерлык жиһазлары системаларын диспетчерлаштыру гамәлдәге норматив документлар таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

Элементә предприятиеләре биналарын күрше предприятиеләргә яисә технологик процесслар булган, зарарлы, коррозияле-актив, жир сөрүче матдәләр һәм тузан бүлеп чыгару чыганаclarы булган, аларның санитар-яклау зоналарыннан читтә өстенлек итүче юнәлештәге жилләренәң беренче ягындагы урнаштырырга кирәк.

Элементә бүлекләре торак төзелеше зонасында урнашырга тиеш.

Район элементә узеллары биналарыннан бакча, мәктәп, интернат мәктәпләре, дөвалау-профилактика учреждениеләре чикләре чикләренә кадәр 50 метрдан да ким булмаган, ә торак һәм ижтимагый биналарның стеналарына кадәр кимендә 25 метрны кабул итәргә кирәк.

Жир участогы төзекләндереләргә, яшелләндереләргә һәм киртәләнергә тиеш.

Койма биеклегә кабул ителә:

- 1,2 м - шәһәра телефон станцияләренәң хужалык ишегаллары, телеграф төеннәре һәм шәһәр телефон станцияләре станцияләре өчен;

- 1,6 м - көчәйтү пунктлары, кабель участоклары, махсус билгеләнештәге жиһазлар һәм мөлкәт белән базалар һәм складлар, махсус элементә автомобильләре, территорияль элементә һәм телевидение идарәләре үзәкләре, элементә дөүләт предприятиеләре, Россия магистраль элементәсе һәм телевидениесе техник узеллары, тимер юл почтамтлары, почта ташу бүлекчәләре, почтамтлар, почтамтлар, район элементә узеллары, Роспечать предприятиеләре карамагындагы эксплуатация-техник элементә үзәкләре мәйданчыклары өчен.

Элементә линияләрен «Элементә линияләре өчен жирләр бүлеп бирү нормативлары» СН461-74 таләпләре нигезендә урнаштырырга кирәк.

4.6. Авыл жирлегенен идарэ өлкәсендәге жирле әһәмияттәге объектлары.

Авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль файдалана алырлык дәрәжәдә тәэмин ителешенәң минималь мөмкин булган дәрәжәсенәң исәп-хисап күрсәткечләрен 9 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

9 нче таблица

Идарэ өлкәсендә авыл жирлегенәң жирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тәэмин ителешенәң минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренәң максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Идарэ итү оешмалары һәм учреждениеләре	Техник регламентлар нигезендә	Билгеләнми

Идарэ учреждениеләре оешмалары өчен жир кишәрлекләре күләме 60-44 кв.м. исәбе белән бинаның катлыгы 2-3 эт.; 44-18,5 кв.м. тәшкил иткән бер хезмәткәргә кабул ителә. Зур мәйдан азрак катлы объектлар өчен кабул ителә.

4.7. Ритуаль хезмәтләр өлкәсендә авыл жирлегенәң жирле әһәмияттәге объектлары.

Авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан барып житү дәрәжәсе минималь рөхсәт ителә торган тәэмин ителеш дәрәжәсенәң исәп күрсәткечләрен 10 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

10 нче таблица

ритуаль хезмәт күрсәтүләр өлкәсендә жирле әһәмияттәге объектлар өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тәэмин ителешенәң минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренәң максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Традицион күмү зираты*	1000 кешегә 0,28 га, әмма 40 га артык түгел	Билгеләнми

*Халык санын, халык санының перспективалы үсешен һәм үлүчеләр коэффициентын исәпкә алып билгеләнә.

Зиратларның жир кишәрлеге күләме халыкның тәэмин ителеш дәрәжәсенәң исәпләп, әмма 40 гектардан да артык булмаган күләмдә кабул ителә.

Торак-коммуналь хужалык предприятиеләреннән торак йортларның стеналарына, гомуми белем бирү мәктәпләренә, балалар бакчаларына һәм сәламәтлек саклау учреждениеләренә кадәр ераклык 11 нче таблицада күрсәтелгән.

11 нче таблица

Зиратлардан торак йортларның стеналарына, гомуми белем бирү мәктәпләренәң, балалар бакчаларының һәм сәламәтлек саклау учреждениеләренәң

стеналарына кадәр ераклығы

Биналар (жир кишәрлекләре)	Торак-коммуналь хужалык предприятиеләре биналарынан (кишәрлекләре чикләреннән) ераклык, м		
	Торак йортлар диварларына кадәр	Гомуми белем бирү мәктәпләре, балалар мәктәпкәчә һәм сәламәтлек саклау учреждениеләре биналарына кадәр	Су алу корылмаларына кадәр
Традицион күмү һәм крематория зираты (мәйданы 20 дән 40 гектарга кадәр)	500	500	1000 дән дә ким түгел (су белән тәэмин итү чыганагының санитар саклау пояслары һәм фильтрлау вакыты исәпләүләре буенча)
Традицион күмү һәм крематория зираты (мәйданы 10 дан 20 гектарга кадәр)	300	300	
Традицион күмү һәм крематория зираты (мәйданы 10 гектардан кимрәк)	100	100	-

Реконструкцияләнергә тиешле авыл торак пунктларында торак йортларның стеналарына, балалар һәм дөвалау учреждениеләре биналарына кадәр булган зиратлардан ераклыкны жирле санитария күзәтчелеге органнары белән килештереп киметергә, әмма кимендә 100 метр кабул итәргә рөхсәт ителә.

Зиратларны торак пунктларның торак төзелеше территориясенә карата үлчәнгән яктан урнаштырырга кирәк.

Жирләүнең яна урыннарын булдыру, гамәлдәге күмү урыннарын реконструкцияләү экологик һәм санитария-гигиена экспертизасының уңай бәяләмәсе булганда мөмкин.

Зиратка илтә торган участок түбәндәге таләпләрне канәгатьләндерергә тиеш: 1,5 м тирәнлектә урнашкан коры, уңдырышлы туфрак (комлы, комлы) 1,5 м тирәнлектә һәм аннан да түбәнрәк, туфрак дымлылыгы 6 - 18% чикләрендә туфрак өслегеннән 2,5 метрга тигез булган жир зонасында урнашкан торак пункттан читкә авышлык булырга; 1,5 м тирәнлегендә ачык булган һәм аннан түбәнрәк, туфрак дымлылыгы белән туфрак өслегеннән 2,5 метр ераклыкта булырга тиеш.

Зиратлар территориясендә юл челтәрен, су сиптерү суүткәргечен яки шахта коеларын, тышкы яктыртуны күздә тотарга кирәк.

Жирләү участокларының күләмнәрен 12 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

12 нче таблица

Күмү участокларының күләмнәре

Бер дәрәжәдә жирләү саны бер урында	Күмү участогы күләмнәре	
	Киңлеге, метр	Озынлыгы, метр
1	1,0	2,0
2	1,8	2,0
3	2,6	2,0
4	3,6/1,8	2,0/4,0

5	2,6	4,0
6	2,6	4,0

4.8. Жәмәгаты тәртібен саклау өлкәсендә авыл жирлегенен жирле әһәмияттәге объектлары.

Халыкның жәмәгаты тәртібен саклау объектлары белән тәэмин ителешенен мөмкин булган минималь дәрәжәсенен, мондый объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль яктан уңайлы булу дәрәжәсенен хисап күрсәткечләрен 13 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

13 нче таблица

Жәмәгаты тәртібен саклау өлкәсендә жирле әһәмияттәге объектлар өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тәэмин ителешенен минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренен максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Тәртип саклау буенча сайлау пункты	1 объект - 3 авыл жирлегенә	билгеләнми

Авыл жирлегендә полиция бүлеге авыл жирлекләре комплексына хезмәт күрсәтә ала.

Полициянең участок пункты, кагыйдә буларак, административ участокның үзәгендә урнашырга тиеш.

4.9. Авыл жирлегенен көнкүреш һәм сәнәгаты калдыкларын утильләштерү һәм эшкәртү өлкәсендәге жирле әһәмияттәге объектлары, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

Көнкүреш калдыкларын туплау нормалары күрсәткечләрен СП 42.13330.2016 «Шәһәр төзелеше» СНиП 2.07.01-89 Актуальләштерелгән редакция кабул итәргә тиеш. 14 нче таблицада китерелгән шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү.

Жыеп килә торган көнкүреш калдыкларының исәп-хисап күләмен (һәр 5 ел саен) вакыт-вакыт факттагы мәгълүматлар буенча ачыкларга кирәк.

14 нче таблица

Коммуналь калдыкларны туплау нормативлары

Көнкүреш калдыкларының төрләре	Елына 1 кешегә көнкүреш калдыклары саны	
	кг	литр
Каты:		
суүткәргеч, канализация, үзәк жылыту һәм газ белән жиһазландырылган торак биналардан;	190	900
башка торак биналардан	300	1100
Ижтимагый биналарны исәпкә алып, каты көнкүреш калдыкларының гомуми саны	280	1400
Шоулардан сыеклык (канализация булмаганда)	-	3000

Урам, майданнар, паркларның каты көнкүреш калдыкларының 1 кв.метрында смета	5	8
Искәрмә: Эре габаритлы көнкүреш калдыкларын туплау нормаларын каты көнкүреш калдыкларының китерелгән күрсәткелләреннән 5 % күләмдә кабул итәргә кирәк.		

15 нче таблица

Каты коммуналь калдыкларны жыю өлкәсендә авыл жирлегенәң жырле аһамияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткелләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тәмин ителешенәң минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территорияль мөмкинлекләренәң максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Авыл жирлекләре территориясендә ККК жыю объектлары (калдыкларны туплау урыннары)	100%	100 метр

Калдыкларны туплау нормалары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 12 декабрәндәге 922 номерлы «Каты коммуналь калдыкларны туплау нормативларын раслау турында» карары буенча кабул ителә (16 нчы таблица).

16 нче таблица

Калдыкларны туплау нормалары

Каты коммуналь калдыклар	
индивидуаль торак йортлар	1 кешегә 0,27 т/бер яшь
күпфатирлы торак йортлар	1 кешегә 0,205 т/бер елга
Эре габаритлы калдыклар	
индивидуаль торак йортлар	1 кешегә 0,079 т/бер елга
күпфатирлы торак йортлар	1 кешегә 0,071 т/бер яшь

Санитария законнары таләпләрен үтәү максатларында, контейнерлар урнаштыру өчен майданчыклар торак йортлардан кимендә 20 метр ераклыкта, әмма 100 метрдан артмаска тиеш. Каты коммуналь калдыклар өчен контейнерлар урнаштыру өчен махсус майданчыклар транспорт өчен уңайлы керү юллары булырга тиеш. Майданчык су үткәрми торган өслекле ачык майданчык проектлана. Майданчыкларның күләме кирәкле санда контейнерлар урнаштыруга исәпләнгән булырга тиеш, ләкин 5 тән дә артык түгел. Билгеләнә торган чүп-чар жыючылар (контейнерлар) санын билгеләү өчен чүп-чар жыючылар файдалана торган халык саныннан, каты коммуналь калдыкларны туплау нормативларыннан, калдыкларны саклау срокларыннан чыгып карарга кирәк. Чүп жыючыларның исәп-хисап күләме иң күп белем алган чорларда каты коммуналь калдыкларны фактта туплауга туры килергә тиеш.

Махсус техника (ә нәкъ менә транспорт һәм чүп ташу машиналарын жыючы) саны төбәк операторы һәм территорияне санитар чистарту схемасы белән билгеләнә.

Коммуналь калдыкларның тәүлеклек туплануын, аларны чыгару чорын (тәүлек саен) һәм контейнерның сыйдырышлылыгын исәпкә алып, контейнерларның тиешле күләме санала (1,1 м³).

Контейнерларның 50% ы сортларга аерылырга тиешле ККК калдыклары (икенчел чимал) өчен кулланырга киңәш иткән очракта. Куркыныч ККК (яктырту жайланмалары, терекөмеш, батарея һәм аккумуляторлары (автомобильдән тыш) булган электр лампалары, куллану үзенчәлекләрен югалткан терекөмешле градусниклар махсус билгеләнгән контейнерларга (кызгылт сары төстәге) әйләнә-тирә мохиткә зыян китерми торган һәм зыян китерүне тыя торган антивандаль башкаруда тупланырга тиеш.

Контейнер майданчыкларын урнаштыру урыннары торак территорияләрдә ККны жыю, вакытлыча саклау буенча тәкъдимнәрне исәпкә алып территорияне санитар чистарту схемасы белән төгәлләштерелә.

4.10. Авыл жирлегенә муниципаль район чикләрендәге һәм авыл жирлекләренә торак пунктлары чикләреннән тыш транспорт хезмәте күрсәтү һәм жирле әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендәге жирле әһәмияттәге объектлары.

Барлык торак пунктлар да каты өслекле автомобиль юллары белән тәэмин ителергә тиеш.

Торак пунктларда автомобиль транспорты юллары барлык биналарга һәм корылмаларга тәэмин ителергә тиеш.

Халыкның индивидуаль жиңел автомобильләр белән тәэмин ителешенә мөмкин булган минималь дәрәжәсе күрсәткече 1000 кешегә 314,5 жиңел автомобиль кабул ителә.

Авыл жирлеге халкы өчен жәмәгать пассажир транспорты тукталыш пунктларының территориаль яктан файдалану мөмкинлегенә максималь дәрәжәдә мөмкин булган күрсәткеч 17 нче таблица нигезендә кабул итергә кирәк.

17 нче таблица

Авыл жирлеге территориясендә транспорт хезмәте күрсәтү өлкәсендә жирле әһәмияттәге объектлар өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның тәэмин ителешенә минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренә максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Тукталыш пункты	1 кеше санына бәйсез рәвештә һәр авыл торак пункты өчен	жәяүлеләр өчен 30 минут

Жәмәгать пассажир транспортының якындагы тукталышына кадәр жәяүле якын килү мөмкинлегенә 500 метрдан да артмаска тиеш.

Торак зоналар территориясендә, халыкка мәдәни-көнкуреш хезмәте күрсәтү учреждениеләре, сәүдә һәм ял предприятиеләре, спорт биналары һәм корылмалары янында, хезмәт кушымтасы урыннарында (бер урыннан да ким булмаган) автостоянкаларны проектлаганда инвалидларны транспорт өчен аерып күрсәтергә кирәк.

4.11. Территорияларне төзеклэндерү һәм яшеллэндерү өлкәсендә авыл жирлегенең жирле әһәмияттәге объектлары.

Гомуми файдаланудагы яшеллэндерелгән территорияләр белән халыкның тәэмин ителеш дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен 18 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

18 нче таблица

Күпләштерелгән территорияләр белән халыкның тәэмин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәжәсенең исәп күрсәткечләре

Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәжәсе (кв. метр/кеше).	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренң максималь мөмкин булган дәрәжәсе
Гомуми файдаланудагы яшел территорияләр	12	билгеләнми
Искәрмә. Урманнар әйләнәсендә урнашкан торак пунктлар өчен эре елгаларның һәм сулыкларның яр буе зоналарында гомуми файдаланудагы яшеллэндерелгән территорияләр майданын кечерәйтү рөхсәт ителә, әмма ул 20 %тан артмый. яшеллэндерелгән территориянең аерым участкалары майданына балаларның ялы, уеннары өчен майданчыклар, жәүлеләр өчен юллар керә, әгәр алар участканың гомуми майданының 30%ыннан артмаса.		

Торак пунктта яшел утыртмаларны планировка структурасын һәм жирле шартларны исәпкә алып, бердәм система рәвешендә күз алдында тотарга кирәк. Торак пунктның яңа территорияләрен проектлаганда һәм булганнарын реконструкцияләгәндә гамәлдәге яшел утыртмаларны максималь саклауны һәм файдалануны күздә тотарга кирәк.

Гомуми файдаланудагы яшеллэндерү объектлары майданнарын парклар - 10 гектардан да ким булмаган күләмдә, бакчалар - 3 гектардан ким булмаган күләмдә; скверлар - 0,5 гектар күләмендә кабул итәргә кирәк.

Торак пунктлар территориясендә төзеклэндерү һәм яшеллэндерү объектларын урнаштыру принципларын, объектлар параметрларын «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

4.12. Халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәэмин итү өлкәсендә авыл жирлегенең жирле әһәмияттәге объектлары.

4.12.1. Авыл жирлегенең электр белән тәэмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкъдимнәр.

Электр энергиясен кулланучыларны өзлексез һәм сыйфатлы электр энергиясе белән тәэмин итү авыл жирлеге территориясендә халыкның сәламәтлеген саклауга һәм халыкның тормыш сыйфатын яхшыртуга ярдәм итә.

Авыл жирлеген электр белән тәэмин итүне үстерүнең төп юнәлешләре түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

-тапшыру, трансформация һәм куллану вакытында электр энергиясен югалту кимүе;

-сәнәгать кулланучылары һәм халыкның тәүлеклек вакыт буенча дифференциациялэнгән тарифларга күчү юлы белән ярымпики һәм төнге чорда электр энергиясен куллану өчен икътисадый яктан кызыклы шартлар тудыру.

«Электр челтәрләре өчен жирләрне 0,38 - 750 кВ көчәнеше итеп бүлөп бирү нормалары» 14278 тм-т1 ВСН нигезендә электр белән тәэмин итү өлкәсендә жирле әһәмияттәге объектлар өчен жир кишәрлекләренен рөхсәт ителә торган минималь күләменен исәп күрсәткечләре билгеләнгән (19 нчы таблица).

19 нче таблица

Электр белән тәэмин итү өлкәсендә жирле әһәмияттәге объектлар өчен жир кишәрлекләренен минималь рөхсәт ителгән күләмнәренен исәп күрсәткечләре

Объектның төре	Жир участогының күләме, кв.м
Югары көчәнеше 6 кВ дан 10 кВ га кадәр булган трансформатор подстанцияләр	150 нән артык түгел
20 кВ дан 35 кВ га кадәр көчәнеше белән көчәнеше киметү подстанцияләре һәм күчерү пунктлары	5000 нән артык түгел
35 кВ дан 220 кВ га кадәр көчәнеше белән көчәнеше киметү подстанцияләре	8500-10000

Искәрмәләр: 1. Таблицада китерелгән жирләрнең майданнары түбәндәгеләрне исәпкә ала: коймаларга якин килү һәм ремонт ясау өчен билгеләнгән койма тирәли метр киңлектәге полосаны; идарәнең гомумподстанция пунктының, югары (һәм урта) көчәнеше бүлү жайланмасының, түбән киеренкелекне бүлү жайланмасының комплектлы (кагыйдә буларак, ябык) икешәр трансформаторын урнаштыру;

2. Поданцияләр майданы таблицасында күрсәткечләр түбәндәгеләрне күздә тоту: һава линияләрен капма-каршы яктарга чыгару; ачык бүлү жайланмалары; трансформаторлар жайланмасын ачу. Түбәндәге күрсәткечләр, таблицадагы күрсәткечләр түбәндәге коэффициентларга арттырыла:

- югары һәм урта киеренкелек линияләрен бер якка чыгарганда - 1,25;
- югары һәм урта киеренкелекне бүлү жайланмаларында - 0,8;
- трансформаторларның ябык жайланмасы вакытында - 1,1

Электр белән тәэмин итү системаларын проектлауны «Торак һәм ижтимагый биналарның электр жайланмаларын проектлау һәм монтажлау» СП31-110-2003 таләпләре нигезендә билгеләнә торган электр чыганаclarына электр йөкләнеше күрсәткечләре, «ФСК ЕЭС» ААЖнең бүлү электр челтәре комплексында техник сәясәт турындагы нигезләмә (РАО «ЕЭС России» ААЖ һәм «ФСК ЕЭС» ААЖнең 25.10.2006 №270р/3р боерыгына кушылта) нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк. Беренчел исәпләүләр өчен торак пунктлар территорияләренен чагыштырма исәп-хисап йөкләнеше күрсәткечләрен 20 һәм 21 нче таблицалар нигезендә кабул итәргә кирәк.

20 нче таблица

Торак пунктлар территорияләренен исәп-хисап коммуналь-көнкүреш электр йөкләнешенен күрсәткечләре

Йортлар/фатирлар өчен исәп-хисап коммуналь-көнкүреш электр йөкләнешенен зур күрсәткече:	Тулаем торак пункт буенча	Шул исәптән	
		үзәк	Төзелеш микрорайоннары/кв арталлары
- табигый газдагы плитәләр белән (кВт/кеше)	0,41	0,51	0,39
- стационар электр плиталары (кВт/кеше) белән	0,50	0,62	0,49

Искәрмәләр:

1. Торак пункт үзегә төшенчәсе дигәндә территорияне төрле административ, мәдәни, уку учреждениеләре, сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре шактый тупланган территорияне аңларга кирәк.

2. Таблицада вак сәнәгать предприятиеләреннән йөкләнеш исәпкә алынмаган. Аларны исәпкә алу өчен түбәндәге коэффициентларны кулланырга кирәк:

- табигий газда плиталары булган торак пунктлар өчен: 1,2 - 1,6;

- стационар электр плиталары булган торак пунктлар өчен: 1,1 - 1,5.

Торак пункт үзегә территориясенә зур әһәмият алырга кирәк.

21 нче таблица

Коммуналь-көнкүреш кулланучыларының электр энергиясен тоту күрсәткечләре һәм электр йөкләнешенең максимумын куллануның сәгатьләренең еллык саны

Коммуналь-көнкүреш кулланучыларының электр энергиясен тотуның зур күрсәткечләре һәм йортларга/фатирларга электр йөкләнешенең максимумын куллану сәгатьләренең еллык саны:	Елына электр энергиясен чагыштырмача тоту, кВт.ч/кеше	Электр йөкләнешенең максимумын куллануның еллык сәгәте саны
- табигий газдагы плиталар белән	2170	5300
- стационар электр плиталары белән	2750	5500

Искәрмәләр:

- Урнаштырылган күрсәткечләр электр куллануны торак һәм жәмәгать биналары, коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, транспорт хезмәте күрсәтү объектлары, тышкы яктырту белән күз алдында тоту;
- Алынган мәгълүматлар торак биналарда кондиционирлау, электр жылыту һәм электронагревны куллануны исәпкә алмый;
- Электр йөкләнешенең максимумын куллану сәгатьләренең еллык саны УП 10(6) кВ шиннарына китерелгән.

Авыл жирлекләрен электр белән тәэмин итүне проектлаганда проектлана торган территорияләр категориясе нигезендә аның ышанычлылыгын тәэмин итүгә карата таләпләрне исәпкә алырга кирәк.

Беренче категориягә электр кабул итү бүлмәләре керә, аларның электр белән тәэмин ителешен өзү кешеләр тормышы өчен куркыныч булырга мөмкин, шәһәр хужалыгының аеруча мөһим элементларының эшләвен бозу.

Икенче категориягә электр кабул итү бүлмәләре керә, аларның электр белән тәэмин ителешен өзү халыкның шактый санының нормаль эшчәнлеген бозуга китерә.

Өченче категориягә калган беренче һәм икенче категорияне билгеләүгә туры килми торган барлык электр кабул итү бүлмәләре дә керә.

Махсус төркемгә электр кабул итү бүлмәләре керә, аларның өзлексез эшләве кешеләрнең, шартлауларның, янгыннарның һәм кыйммәтле төп жиһазларның зарарлануын булдырмау максатыннан производствоны һәлакәтсез туктату өчен кирәк.

Электр энергиясен бүлү системасының киеренкелеген сайлау, перспективалы электр челтәрләре үсешен анализлауны исәпкә алып, Татарстан Республикасы бүлү электр челтәре комплексы челтәрләрен перспективалы үстерү схемасы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Торак пунктларның электр челтәрләрен киеренкелек энергия системасында исәп-хисап срогы һәм киеренкелек системасы чикләрендә аларның үсеш концепциясен исәпкә алып билгеләнә: 35 - 110 - 220 - 500 кВ. Электр белән тәэмин итү системасының киеренкелеге энергия трансформациясенә иң аз баскычларын исәпкә алып сайланырга тиеш.

Торак пунктлар территорияләрендә трансформатор подстанцияләрен һәм бүлү жайланмаларын проектлауны электр жайланмаларын урнаштыру кагыйдәләре һәм «Электр челтәрендә бердәм техник сәясәт турында»гы нигезләмә таләпләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк («ФСК ЕЭС» ГАЖ Директорлар советының 2020 елның 09 апрелендәге 496 номерлы карары белән расланган).

Трансформатор подстанцияләр, электр үткәргеч һава линияләрен торак төзелеше территориясендә урнашкан кабельләргә күчерү пунктлары ябык типтагы проектлаштырырга тәкъдим ителә.

4.12.2. Авыл жирлегенен жылылык белән тәмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкъдимнәр.

“Жылылык белән тәмин итү турында” 2010 елның 27 июлендәге 190-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә жылылык белән тәмин итү өлкәсендә мөнәсәбәтләренә оештыруның төп принципларының берсе жылылык белән үзәкләштерелгән тәмин итү системасын үстерү һәм жылылык белән тәмин итүнең һәм жылылык энергиясен куллануның ышанычлылығын һәм энергетик ' нәтижелелеген тәмин итү.

Бер һәм ике катлы һәм индивидуаль торак йортларны, шулай ук секцион торак йортларны су басуны һәр йортта яки фатирда урнашкан газ казаннарыннан башкарырга кирәк.

Ижтимагый, мәдәни-көн күреш һәм административ биналарны үзәкләштерелгән, тышкы жылылык челтәрләреннән яисә жылылык белән тәмин итүнең автоном чыганаclarыннан аерып алу.

Жылылык белән тәмин итүнең гамәлдәге системаларын проектлау һәм төзү авыл жирлеген жылылык белән тәмин итүнең расланган схемасы нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк. Жылылык белән тәмин итү системаларын проектлауны «Жылылык челтәрләре» СНИП 41-02-2003 (5 бүлек), ГОСТ Р 54964-2012 таләпләре нигезендә жылылык белән тәмин итү ышанычлылығы буенча кулланучылар категорияләрен исәпкә алып билгеләнә торган исәп-хисап жылылык йөкләнеше күрсәткечләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк. Күчәмсез милек объектларына экологик таләпләр (А кушымтасы).

Торак пунктлар территорияләрендә үзәкләштерелгән жылылык белән тәмин итү чыганаclarын коммуналь-склад һәм житештерү зоналарына, жылылык йөкләнешләре үзәкләренә урнаштырырга тәкъдим ителә.

Жылылык белән тәмин итү чыганаclarын, жылылык пунктларын урнаштыру акустик исәпләүләр белән нигезләнгән булырга тиеш. Жылылык челтәрләрен сузу трассалары һәм ысуллары СНИП 41-02-2003 «Жылылык челтәрләре» таләпләре (9 бүлек) һәм «Кагыйдәләр жыелмасы - 42.13330.2016 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

4.12.3. Авыл жирлегенен газ белән тәмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяжын билгеләүгә тәкъдимнәр.

“Россия Федерациясендә газ белән тәмин итү турында” 1999 елның 31 мартындагы 69-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә газ белән тәмин итү өлкәсендә дәүләт сәясәтенең төп принципларының берсе - торак-коммуналь хужалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газлаштыру дәрәжәсен арттыру,

газлаштыруның тиешле федераль, төбәкара һәм региональ программаларын булдыру һәм гамәлгә ашыру нигезендә.

Газ белән тәэмин итү системасын үстерүнең төп юнәлешләре газ белән тәэмин итүнең кайбер баш корылмаларын реконструкцияләү, газүткәргечләрнең яңа тармагын төзү юлы белән газ белән тәэмин итү системасының куркынычсызлыгын һәм ышанычлылыгын арттыруны күздә тотарга тиеш, бу газүткәргечнең гамәлдәге челтәрләре эшен стабильләштерергә һәм газ белән тәэмин итүнең яңа объектларын тоташтырырга мөмкинлек бирәчәк.

Газ куллану юнәлешләре:

- сәнәгатьнең технологик ихтыяжлары;
- халыкның хужалык-көнкүреш ихтыяжлары;
- жылылык чыганакалары өчен энергия чыганагы.

Газ белән тәэмин итүнең гамәлдәге системаларын проектлау һәм төзү, реконструкцияләү һәм үстерү «Газ белән тәэмин итү системалары», «Газ бүлү һәм газ куллану челтәрләренең иминлеге турында техник регламент» СНИП 42-01-2002 таләпләренә туры китереп, Татарстан Республикасын газ белән тәэмин итүнең һәм газлаштыруның генераль схемасы нигезендә торак-коммуналь хужалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газлаштыру буенча республика программалары нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Татарстан Республикасын шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативларына (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 27.12.2013 елгы 1071 карары белән расланган) туры китереп, газ белән тәэмин итү объектлары өчен жир кишәрлекләренең минималь рөхсәт ителә торган күләмнәренең түбәнрәк саналган исәпләү күрсәткечләре билгеләнде (22 нче таблица).

22 нче таблица

Газ белән тәэмин итү объектлары өчен жир участкаларының минималь рөхсәт ителә торган күләмнәренең исәп күрсәткечләре

ГРС житештерүчәнлеге, куб. метр/сәгать	Жир участогының күләме, га
100 гә кадәр	0,01
100 - 3 000	0,07
3 000 - 10 000	0,11
10 000 - 100 000	0,13
100 000 - 300 000	0,38
300 000 - 500 000	0,65
500 000 артык	1

Авыл торак пунктлары өчен газ куллануның бер кешегә елына 220 куб. м күләмендә зур күрсәткечен кабул итәргә кирәк.

Газ белән тәэмин итү һәм газ белән тәэмин итү станцияләре торак пунктлардан читтә урнаштырылырга тиеш.

Газ үткәрү пунктларын торак пунктның торак төзелеше территориясеннән читтә, ялланган яктан урнаштырырга кирәк.

Газ бүлү челтәрендә газ басымын киметү һәм жайга салу өчен газ көйләү (блок яки шкаф) пунктларын проектларга кирәк. Газорегулятор пункттын район үзәгендә, районның йөкләнеш үзәгенә мөмкин кадәр якын итеп урнаштырырга кирәк.

Торак пунктларда аерым урнашкан газ көйләү пунктларын биналарга һәм корылмаларга кадәр билгеле бер ераклыкта урнаштырырга кирәк:

- газны газ көйлөү пунктына кертүдө 0,6 МПа - 10 метрга кадэр;
- газны газ көйлөү пунктына кертүдө 0,6 - 1,2 МПа - 15 метр.

4.12.4. Су белән тээмин итү объектларында авыл жирлеге халкының норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкъдимнәр.

Торак пунктларны су белән тээмин итү системаларын проектлау, шул исәптән су белән тээмин итү чыганаclarын сайлау, су жыю корылмаларын урнаштыру таләпләре нигезендә 30.13330.2016 «Эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү» СНИП 2.04.01-85, «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар», СП 42.13330.2016 "Шәһәр төзелеше. «Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тээмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарына, житештерү, жәмәгать биналарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм уздыруга санитар-эпидемиологик таләпләр» СанПиН 1.2.3685-21 «Яшәү мохите факторлары өчен куркынычсызлыкны һәм (яисә) зарарсызлыкны тээмин итүгә таләпләр», ГОСТ 2761-84 «үзәкләштерелгән хужалык-су белән тээмин итү чыганаclarы. Гигиеник, техник таләпләр һәм сайлау кагыйдәләре», СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчәр өчен билгеләнгән су белән тээмин итү һәм суүткәргечләрне санитар саклау зоналары», шулай ук авыл жирлеген су белән тээмин итүнең расланган схемасы нигезендә.

Халыкның хужалык-эчә торган ихтыяжлары өчен тәүлеккә уртача (бер елда) су куллануның чагыштырмача күрсәткечен тәүлеккә 250 литр күләмендә кабул итәргә кирәк (эчке суүткәргеч һәм канализация белән жиһазландырылган биналар өчен, ванналы һәм жирле сужылыткычлар белән).

Су алу корылмаларының типларын һәм урнашу схемаларын территориянең геологик, гидрогеологик һәм санитария шартларыннан чыгып сайларга кирәк.

Су үткәрү челтәрләрен божра белән проектларга кирәк. Суүткәргечләрнең тупик сызыкларын куллану рөхсәт ителә:

– һәлакәтне бетерү вакытына су белән тээмин итүдә тәнәфес булуга юл куйганда житештерү ихтыяжларына су бирү өчен;

– торбалар диаметры 100 мм дан артмаган хужалык-эчә торган ихтыяжларга су бирү өчен;

– янгынга каршы яисә хужалык-янгынга каршы ихтыяжларга су бирү өчен, линия озынлыгына 200 метрдан да артык булмаган озынлыкта янгын сүндерүгә карамастан.

Биналар һәм корылмаларның эчке суүткәргеч челтәрләренең тышкы суүткәргеч челтәрләре бөгелү рөхсәт ителми.

4.12.5. Су бүлеп бирелгән объектларда авыл жирлеге халкының норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкъдимнәр.

Торак пунктларны канализацияләү системаларын проектлауны гамәлгә ашыруны гамәлгә ашырырга кирәк 30.13330.2016 «Эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү» 2.04.01-85 «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар», СП 42.13330.2016 "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм

төзү», шулай ук авыл жирлеген су белән тээмин итүнең расланган схемасы нигезендә.

Көнкүреш агымлы суларны тәүлеклек уртача уртача исәпләнгән су белән чыгару территориядә һәм яшел утыртмаларда су тотуны исәпкә алмыйча, тәүлеклек уртача уртача уртача исәпләнгән су кулланырга тигез итеп кабул ителә.

Территориаль планлаштыру документларын эшләгәндә, авыл торак пунктлары өчен уртача тәүлеклек (бер елга) сулыкны бер кешегә 150 л/тәүлек күләмендә кабул итү рөхсәт ителә.

Йорт яны жир кишәрлекләре белән индивидуаль йортларда яшәүче авыл жирлеге халкы өчен төзелешнең тыгызлыгы түбән булу, агып төшүче суларны чистартуның үзкыйммәте, рельефның катлаулылыгы аркасында, су бүлөп чыгаруның автоном системасын күз алдында тоту зарур.

Канализациянең автоном системасы агып төшүче суларны өйдән чыгарудан жыюны, аларны чистартыр өчен автоном корылмаларга илтүне, агып төшүче суларны муниципаль районда булган чистарту корылмаларына чыгаруны тээмин итәргә тиеш. Очкыч корылмаларны йорт биләмәләре территориясендә яки берничә бина өчен аерым торучы чистарту корылмалары итеп (кагыйдә буларак, социаль-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары) урнаштыру тәкъдим ителә.

ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘУ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

Нормативлар түбәндәге норматив хокукий актлар таләпләре нигезендә әзерләнгән:

Федераль законнар:

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 2004 елның 29 декабрәндәге 190-ФЗ номерлы (02.07.2021 ред..).

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон (01.07.2021).

«Күмү һәм күмү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон;

Россия Федерациясенең башка норматив актлары:

«Методик рекомендацияләр турында» Россия Мәгариф һәм фән министрлығының 2016 елның 04 маендагы АК-950/02 хаты Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә оптималь урнаштыру критерийларын билгеләү өчен якынча әһәмияткә ия» (2016 елның 08 августындагы ред.).

РФ Сәламәтлек саклау министрлығының "Ашыгыч ярдәм күрсәтү тәртибен, шул исәптән ашыгыч махсулаштырылган медицина ярдәмен күрсәтү тәртибен раслау турында" 20.06.2013 № 388н боерыгы

РФ Сәламәтлек саклау министрлығының "Сәламәтлек саклау өлкәсендә халыкның ресурслар белән тәмин ителеш нормативларын һәм нормаларын куллану турында методик тәкъдимнәрне раслау турында" 2018 елның 20 апреләндәге 182 номерлы боерыгы.

Россия Мәдәният министрлығының "Россия Федерациясе субъектларына һәм жирле үзидарә органнарына мәдәният оешмаларын үстерү һәм халыкны мәдәният оешмалары хезмәт белән тәмин итү буенча методик тәкъдимнәрне раслау турында" 02.08.2017 № Р-965 боерыгы.

Татарстан Республикасының норматив актлары:

Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары расланды. ТР МКның 2013 елның 27 декабрәндәге 1071 номерлы карары белән (19.07.2021 ред.).

«Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында» 2010 елның 25 декабрәндәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

«Ижтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән 2024 елга кадәр тәмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәжәсен билгеләү турында» 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

«Кама Тамагы муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренә территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 24-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (13.12.2014 ел редакциясендә).

«Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында» 2010 елның 25 декабрәндәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (4.10.2021 редакциясендә).

«Калдыклар, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә, Татарстан Республикасының территориаль схемасын раслау турында» 2018 елның 13 мартындагы 149 номерлы ТР МК карары.

«Татарстан Республикасында каты коммуналь калдыкларны туплау нормативларын раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 12 декабрендәге 922 номерлы карары.

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының норматив актлары:

Кама Тамагы муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (актуальләштерелгән редакция), 16.12.2013 № 213 Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Советы карары белән расланган.

Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы (кертелгән үзгәрешләр белән), расланган. Министрлар Кабинетының 27.03.2021 нче карары белән.

2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен (2019 елның 25 декабренә үзгәрешләр белән) раслау турында (Татарстан Республикасы законнары 05.04.2019 N 31-ТРЗ, 25.12.2019 N 112-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законнары редакциясендә)

2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясе, раслаулар. Татарстан Республикасы Кама Тамагы МР Советы 2016елның 8 августындагы № 78 номерлы карары белән.

Проектлау һәм төзелеш буенча кагыйдәләр җыелмасы:

СП 42.13330.2016 "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү. СНИП актуаль редакциясе 2.07.01-89 * (Россия Төзелеш министрлыгының 2016 елның 30 декабрендәге 1034/пр, боерыгы белән 10.02.2017 ред.).

СП 35-106-2003 «Өлкән яшьтәге кешеләргә социаль хезмәт күрсәтү учреждениеләрен исәпләү һәм урнаштыру».

СП 30.13330.2016 «СНИП 2.04.01-85* «Эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү»;

СП 32.13330.2018 «СНИП 2.04.03-85 «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»;

СП 59.13330.2020 «СНИП 35-01-2001 Доступность зданий и сооружений для маломобильных групп населения»;

«Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарына, житештерү, ижтимагый биналарны эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәргүгә санитар-эпидемиологик таләпләр»;

СанПиН 1.2.3685-21 «Яшәү тирәлегә факторларының кеше өчен иминлеген һәм (яисә) зарарсызлыгын тәэмин итүгә карата гигиена нормативлары һәм таләпләр»;

МДК 11-01.2002 "Россия Федерациясендә зиратларны җирләү һәм тоту тәртибе турында тәкъдимнәр".

Башка документлар:

Янғын сагы объектларын проектлау нормалары. НПБ 101-95 (утв. РФ Эчке эшләр министрлыгының ГУГПС идарәсе, РФ Эчке эшләр министрлыгының 30.12.1994 № 36 боерыгы белән кертелде.

Интернет-чыганаclar:

Территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасы (ТП ФИС) - <https://fgistp.economy.gov.ru/>.

Дәүләт статистикасының федераль хезмәте - <http://gks.ru>

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы администрациясенә рәсми сайты - <https://kamskoye-ustye.tatarstan.ru/>

Нормативлар әзерләгәндә түбәндәгеләр исәпкә алынды:

- авыл жирлегенә административ-территориаль төзелешә;
- авыл жирлегенә социаль-демографик составы һәм халык тыгызлыгы;
- табигать-климат шартлары;
- Кама Тамагы муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш программасы;
- социаль-икътисадый үсеш фаразы;
- жирле үзидарә органнарының һәм кызыксынган затларның тәкъдимнәре.

Жирлекнең жирле әһәмияттәге объектлары исемлеге, алар өчен нормативларның төп өлешендә авыл жирлеге халкының тәэмин ителешенә минималь мөмкин булган дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечләре һәм мондый объектларның авыл жирлеге халкы өчен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнгән, Россия Федерациясе Шәһәр төзелешә кодексының 29.2 статьясындагы 4 өлешендә күрсәтелгән таләпләр, шулай ук нормативлар проектын эшләүгә техник йөкләмә белән билгеләнгән.